

V posledních dnech letí médii další “poplatková” kauza. Tentokrát se týká poplatků za atestace. Jako vždy zemdlele plamenný dr. Kubek žádá tentokrát hlavu náměstkyně ministryně zdravotnictví dr. Hellerové. Žádá ji za to, že má vejít v platnost vyhláška stanovující výši poplatků za atestační zkoušky.

(Viz např. [ČLK žádá odvolání náměstkyně Hellerové](#) .)

Celá věc má více rovin: na jednu stranu se divím, že razantní odpor ČLK přichází ve chvíli, kdy má vyhláška vejít v platnost. Diskutuje se o ní již asi rok, a razantní protest přichází až teď, kdy už na připomínky není čas.

Na druhou stranu protest lékařské komory (a požadavek na odvolání) nelze zužovat pouze na problematiku poplatků za atestace, cituji-li dr. Kubka “Požadujeme odvolání náměstkyně Hellerové, která nese odpovědnost za rozvrat systému postgraduálního vzdělávání už tři roky”. Je pravdou, že za dobu náměstkování dr. Hellerové se odehrála celá řada zásadních věcí, z nichž jednou a asi nejzásadnější byla liberalizace celého systému specializačního vzdělávání.

Je zde evidentní snaha převést systém specializačního vzdělávání z údajného socialistického molochu, tedy IPVZ, do široké sítě decentralizovaných akreditovaných zařízení. Snaha samozřejmě svým způsobem oprávněná, ale vedoucí velmi trnitou cestou. Cesta k liberalizaci je otevřená již od roku 2004 (resp. února 2005, kdy vešel v platnost zákon 95/2004 Sb.). Již ten totiž předpokládal, že se výuka přesune z IPVZ do akreditovaných pracovišť. Evidentně se tak nedělo, a bylo tedy potřeba podat nějaký stimul. Tím zcela zásadním stimulem mají být (jako obvyklý a úspěch zaručující koncept) peníze.

Do roku 2008 byly Ministerstvem finančně podporovány ty instituce, které byly k práci na specializacích lékařských i nelékařských povolání Ministerstvem zřízeny (a zdaleka pro něj nevykonávají pouze výuku). Celý souhrnný příspěvek činil 147 mil. Kč, jak uvádí i rozhovor s dr. Kubkem. Není ale pravdou, že MZ nyní specializace nedotuje. Naopak, byl vymyšlen systém

rezidenčních míst, na který mají být uvolněny prostředky ve výši 500 mil. Kč! Tedy více než trojnásobek ve srovnání s minulostí. Problémem ale zůstává alokace těchto prostředků. Shlédneme-li výsledky rozdělování rezidenčních míst, zjistíme, že na většinu oborů nezbude zkrátka vůbec nic (a to ani na žádný farmaceutický). Ministerstvo si naopak osobuje právo programy (a peníze) přidělit tam, kde považuje za nutné a žádoucí, aby přibývalo specialistů. Je to samozřejmě pochopitelná a správná myšlenka, že stát bude hlídat, kam peníze půjdou. Nicméně je také fakt, že liberální princip, který stál na začátku, zde začíná kulhat na obě nohy. Ale nejen on. Způsob rozdělení je totiž potřeba brát nejen optikou velkých čísel, tj. kde je třeba hodně specialistů, dáme peníze, kde ne, nedáme nic. Právě menší obory zůstaly zcela bez prostředků a právě pro malé obory je to zásadní problém ohrožující zcela jejich existenci. Jejich vzdělávací program je totiž obvykle zcela srovnatelný s programem některého z velkých oborů, a s tím souvisí i množství práce školitelů a další náklady se specializací spojené. Zaplatit ale třeba týdenní přednáškový blok z účastnických poplatků 100 účastníků je dozajista snazší, než pokud má akce účastníků 5. Vezmu-li příklad Katedry lékárenství, která dělá akce pro 100 účastníků celkem často, je pro ekonomickou udržitelnost školícího pracoviště nutné, aby poplatek byl cca 5000 Kč. Spočteme-li si, kolik by musel poplatek stát, pokud by náklady nesla dvacetina účastníků, dostáváme se k nereálným číslům. Ovšem právě tyto obory na rezidenční místa nedosahují.

Dalším krokem, který na zmíněnou liberalizaci logicky navazuje, je odnětí dotací IPVZ a NCONZO. Jedná se ale o kompletní odnětí dotací (pokud se něco nezmění), tedy včetně např. příspěvku na pořádání atestací, které IPVZ provádí v podstatě jako zmocněnec MZ (zkouší oborová komise Ministerstva zdravotnictví, nikoli IPVZ!). Letos na jaře tedy IPVZ hradil atestace ze svých **nulových** dotací! Paradoxní, nemyslíte? Použiji-li bonmot bývalého ředitele IPVZ dr. Hadry: "Příspěvková organizace naruby". Navíc samozřejmě v době, kdy se atestace zkouší, nelze pro vytíženost školitelů pořádat vzdělávací akce, které jsou jediným zdrojem financí, a Institut tedy trátí vlastně dvakrát.

Tím se dostáváme zpět k poplatkům za atestace: Ministerstvo teď vlastně nemá jinou možnost, než poplatky zavést. Všechny peníze už rozdělilo, a v současné ekonomické situaci těžko předpokládat, že by kde získalo další. Proto si myslím, že tyto protesty proti způsobu financování měly přijít dříve a ne až nyní. Liberalizace je totiž často správná a žádoucí, ale bohužel ne vždy a všude.

Kauza poplatky má další rozměr

Napsal uživatel Petr Horák

Středa, 17 Červen 2009 14:56 - Aktualizováno Středa, 17 Červen 2009 21:07

P.S. Na druhou stranu je potřeba brát i jako pravdivý argument fakt, že poplatek za atestaci bude stimulem, aby uchazeči ke zkoušce opravdu dorazili. Z vlastní zkušenosti vím, že je to nutné. Např. letos na atestacích v Plzni ze 4 uchazečů dorazila jediná kolegyně. Spočteme-li náklady na komisi a další se zkouškou spojené, jsme opravdu silně v mínusu. A to nezmiňuji nervozitu té jediné atestantky, která si uvědomovala, že jsme s kolegou M. Hojným dorazili jen kvůli ní ☹ (ale atestaci zvládla skvěle).